

Ert datum
2021-10-11
Datum
2021-11-01

Er referens
S2021/06915
Vår referens
LL

Mottagare

s.remissvar@regeringskansliet.se

jenni.lundh@regeringskansliet.se

Yttrande om förslag till

Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen s2021/06915

Tågforetagen har tagit del av Socialdepartementets remiss av promemorian med förslag till fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Synpunkterna i detta yttrande behandlar endast lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ("covid-19-lagen").

Sedan begränsningsförordningen och den bakomliggande lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ("covid-19-lagen") trädde i kraft den 10 januari 2021 har förordningen ändrats ett flertal gånger. I februari 2021 tillkom ett kapitel om kollektivtrafik innebärande långtgående restriktioner för långväga resor med tåg och buss. Från och med den 15 juli har dessa restriktioner hävts. Covid-19-lagen förlängdes nyligen med fyra månader till 31 januari 2022. I den nu aktuella promemorian föreslår regeringen ytterligare en förlängning med fyra månader, dvs till 31 maj 2022. I promemorian kvarstår möjligheten att begränsa verksamheter, t.ex. kollektivtrafik med tåg, på samma sätt som skedde under våren och en stor del av sommaren 2021.

Den centrala frågeställningen för Tågforetagen är – liksom tidigare – på vilket sätt regeringen har för avsikt att utnyttja det mandat som en förlängd covid-19-lag ger. Nu aktuellt förslag motiveras med att även om det epidemiologiska läget har förbättrats krävs en fortsatt beredskap eftersom "smittläget kan förändras snabbt, vilket kan göra det nödvändigt att införa åtgärder med kort varsel för att minska smittspridning" (sid 17).

Tågforetagen vill lyfta fram vikten av att vid en förlängd giltighet måste regeringen använda mandatet till åtgärder som är rimliga vad gäller möjlighet till efterlevnad och rimliga med hänsyn till dokumenterade effekter på smittspridning och i förhållande till den inverkan de får på olika verksamheter. För att uppnå detta

krävs också en lyhörd och kontinuerlig dialog mellan myndigheter och verksamhets- och branschföreträdare. Detta efterfrågade Tåg företagen redan inför införandet av de tillfälliga smittskyddsåtgärderna för långväga kollektivtrafik och vi måste dessvärre konstatera att regeringen hittills inte har tagit hänsyn till de synpunkter vi framfört i detta avseende i tidigare remissrundor. Tåg företagen anser att det har funnits stora brister i proportionalitet, dokumentation och konkurrensneutralitet, samt en avsaknad av hänsyn till inkomna synpunkter och förslag till alternativa åtgärder

När det gäller rätten till ersättning för den som drabbas av begränsningar i sin verksamhet – ett område där riksdagen nyligen efterlyste förtydliganden – sägs i promemorian att den frågan kan aktualiseras på nytt om det blir nödvändigt med långtgående begränsningar. I övrigt hänvisar regeringen till de allmänna och riktade stödåtgärder som redan gjorts via andra lagar och förordningar och anser att rätten till ersättning redan har tydliggjorts på ett tillfredsställande sätt (sid 42).

Tåg företagen vill belysa det faktum att den långväga tågtrafik som bedrivs på kommersiella grunder hör till de verksamheter som drabbats absolut hårdast ekonomiskt under pandemin, och har därtill också varit föremål för särskilda begränsningar med stöd i covid-19-lagen. Hittills har de ekonomiska konsekvenserna av dessa begränsningar inte resulterat i något riktat stöd. Höständringsbudgeten (Prop. 2021/22:2) inkluderar visserligen ett förslag om att kompensera tågoperatörer via reducerade banavgifter, men för vilken tidsperiod och hur dessa pengar - enligt höständringsbudgeten 1,37 miljarder kronor - ska fördelas är ännu oklart. Oavsett fördelning nödgas vi konstatera att beloppet inte är i närheten av de förluster som faktiskt uppstått hos Sveriges tågoperatörer till följd av de restriktioner som införts.

Tåg företagen menar att det därför fortfarande bör förtydligas i covid-19-lagen att eventuella framtida begränsningar kombineras med motsvarande kompenserande åtgärder riktade till de verksamhetsutövare som påverkas – åtgärder som bör stå i proportion till den ekonomiska skada som åsamkas.

Om det i framtiden skulle finnas anledning att återigen införa restriktioner som påverkar tågtrafiken, så ser Tåg företagen fram emot att regeringen bjuder in till en konstruktiv dialog där Tåg företagen och dess medlemmar kan bidra med erfarenhet för att få till ändamålsenliga och rimliga åtgärder för att begränsa smittspridning.

Avslutningsvis vill Tåg företagen gärna återigen framhålla att erfarenheterna från perioden efter att restriktionerna för den långväga tågtrafiken hävdades hittills är mycket goda. Resandet har utvecklats positivt samtidigt som negativa effekter vad gäller smittspridning eller resenärernas upplevda trygghet inte har kunnat påvisas.

För Tåg företagen

Gustaf Engstrand
Näringspolitisk chef

Lina Lagerroth
Näringspolitisk expert